

Monument bij
Ambonezenbosje

Carel Coenraadsluis

Op deze plek lag vroeger de Carel Coenraadsluis, aangelegd in 1924 bij de inpoldering van de Carel Coenraadopolder. De sluis voerde overtollig water af uit een gebied dat begon bij Beerta. Acht kleine gemalen voerden hun water via een kanaal en de sluis naar zee. Kleine schepen gebruikten de sluis om via een kreek in de Dollard naar de Eems te varen.

De sluis verdween in 1990 toen de zeedijk op Delta-hoogte is gebracht. De sluis lag bovendien te hoog door daling van de grond in de polders, waardoor het water niet meer vanzelf in zee kon wegstromen. De afwatering gaat nu via de spuuisluizen van Nieuwe Statenvijl, die daarvoor zijn vernieuwd.

Met de hand

De sluis had twee ebedeuren en - voor de veiligheid - dubbele vloeddeuren, die met kettingen en katrollen met de hand bediend werden door de sluiswachter. De laatste sluiswachter was Arie Kuiper. Hij heeft in dienst van het waterschap de sluis 29 jaar bediend.

Carel Coenraadopolder

De Carel Coenraadopolder, vernoemd naar de vroegere Commissaris van de Koningin, C.C. Geertsema, is in 1924 drooggelegd. Het is het laatste stuk land dat in de afgelopen eeuwen geleidelijk op de Dollard is herwonnen. De Dollard ontstond in de 13e en 14e

eeuw toen talloze stormvloeden vele dijkdoorbraken veroorzaakten die duizenden mensen het leven kostten. De Marcellusvloed uit 1362 is één van de bekendste. Vanaf de 16e eeuw is het gebied steeds verder ingedijkt.

Carel Coenraadopolder

Reiderwolderpolder

De Carel Coenraadopolder grenst in het zuiden aan de Reiderwolderpolder die tussen 1862 en 1844 in twee fasen is bedijkt en drooggelegd. Deze polder is bijna 1500 ha groot.

Johannes Kerkhovenspolder

De Carel Coenraadopolder grenst in het noordwesten aan de Johannes Kerkhovenspolder. Die polder is genoemd naar de Amsterdamse koopman die in de 19e eeuw water aankocht om er land van te maken. Hij kon niet wachten en begon met inpolderen op de kale slikbodden, die nog regelmatig

onder water liep. Pas in 1876 was het verdrongen land definitief herwonnen. Johannes Kerkhoven was toen al 17 jaar overleden. Zijn erfgenamen behoren tot op de dag van vandaag tot de grootste aandeelhouders van de 'Johannes Kerkhovenspolder NV.'

Gain diek, gain land, gain leven

Oud Gronings gezegde

Ambonezenbosje

Een eindje zuidwaarts ligt tegen de zeedijk een populierenbosje met een rijke historie. In de jaren dertig werden door de Dienst Uitvoerende Werken barakken gebouwd voor de verdere inpoldering van de Dollard. Het zware werk bestond uit het graven van greppels en het aanleggen van zomerdijkjes. In 1942 plaatsten de Duitsers er een geschut-

stelling - genaamd Dollart 50d - en in 1945 werden barakken gebouwd voor een interneringskamp voor NSB-ers. Deze barakken zijn van 1953 tot 1961 gebruikt als woonoord voor Ambonezen die in het voormalige Nederlands-Indië aan de kant van Nederland hadden gevochten. Daarna is het populierenbosje aangelegd. In de volksmond wordt de plek nog steeds het Ambonezenbosje genoemd.

Dijkbewaarders

Omdat er geen bomen zijn staan langs de zeedijk tientallen vogelnestkasten op palen. Hierin broeden (toren)valken die worden ingezet tegen muizen die gaten in de dijk graven.

'Hongerige Wolf'

Het kunstwerk in het weiland is geplaatst bij de voltooiing van de dijkverhoging in 1987. De kunstenaar - Arie Berkulin - maakte het van tien gebruikte zandzuigerbuizen. Het aantal zichtbare pijpen wisselt afhankelijk van plaats en afstand. Het beeld suggereert daarmee constante beweging.

Inham

Het brakwater-getijdeland van de Dollard is een deel van het Waddengebied. De Dollard is een van de weinige overgebleven inhammen in de Nederlandse en Duitse Waddenkust.

Kwelderkoeten

De kwelder voor de zeedijk is in beheer van particulieren en het Groninger Landschap. Er grazen koelen die bij hoog water kunnen uitwijken naar het omheinde weiland vlak achter de dijk.

Schape

Honderden schape zorgen op de zeedijk voor een sterke graszode en helpen het gras mool kort te houden. Hierdoor hoeft er nauwelijks kunstmatige te worden gebruikt.

Reiderland

De dorpen Beerta, Finsterwolde en Nieuweschans vormen samen de gemeente Reiderland, met een totale oppervlakte van 13.684 ha. Daarvan bestaat 42 ha uit kwelder en 4.608 ha is bekend als de Dollard.